בסוד שיח
Be Ike

ויכפרו על מחללי כבוד התורה

בשנת תש"נ הקים הרב אפרים אגלסל את רי שיבה הקטנה בפעלה תב בשליחותו של הרב משה בלייכר, שסכנן נשלח לו ברסלב ע"ד בלי רי לחולמה מהרה. ישיבת פעלה תב שהיא הישיבות הקטנות הלאומיות, התחילה עם ארב עה תלמידים חיום, ב"ה, היא מונה כ־360 תלמי רים. ישיבה קטנה על מנהג הקודש ללא לישורי־נתל. אפריה קטה ישיבת "מרשה" שליד ישיבת "שבו ורב". נראה היה כי בכך מונה המהלך הזיעדי הזה ואו נתבטא הרב בצר אריאל לוקים מבקי של הרעיון הַנְּהָרְדִי הזה בצר רבו הארץ, ובכמה קטה ישיבה ניסוו לירד ישיבת שעלבים, שריחה הטוב נהוך לשרוש. ואפרי הצר כיעת הקרב־בבאים נראה כי זה אולי ה"שער" הזרש. הרב מוסי מאי חוקים בירושלים את "שר לום בבית", והרב נחוך מרגליט ואל הישמה לביזמה תורנית בתוך תוכיות הביניים של ישי בת בב"ע כפר הרא"ה. "הב היום לישרי קודש אבל לבקשת הרב בישיטון לישרו גם מתמטיקה ואנגלית כי לדעתו זה חשוב". ומן הטעמ החזק שמעשות כי גם בבתי המדרים הקים ישיבה קטנה תורנית גמר שתשרת את ילדי האזור.

התלמידים הללו בגילאי 14־18 מסיימים את הלימודים בישיבה הקטנה כשהם שולטים בשפת רש גמרא על מפרשיה במסכתות הישר בתיותו ידיעה נרחבת בהלכה והכנה מקיפה במקורות האמונית.

כאשר הם יקלטו בישיבות התחתר או הב מדות – הם יתרמו את הידענות היחודית לחבר הלימודים ומתוכם יקים ודור הבא של מנהיגות שילם התורה ולאומי לשם ולתפארת.

הביזות הזרות ושקה לכמות התלמידים הללו לנוכח האחריה המסוכנת ביותר שרחשת כיום בכמה מישיבות התחתר. אני מחזיק בידי את "הזיכרון" – עלון לבעלי חתי, שיוצא לאור עלידי ישיבת התחתר בתקיע. שידי "הזיכרון" עם חוש החמר מרשלג, מרשלג מרי לשעמי, חש כים אמהרים קדשי עליון למרחם ובהראה מרי לשבר אחם לבבי הביעיר להחלטיים לשהצי לישמרי קדשם, בהצמדות הקפנות את הכות רת "הערבוב הבצלאלי" מסיפר על הדך שהצמחו של מר בר רב אשי לדאש הישיבה של מהא מהר סיג, בקטע המסקרן באמת "זה שהיה שישה – לא אמר שהיה לא יכול להיות נביא וזה שהיה החכם – לא אמר שהיה לא יכול להיות ראש ישיבה, בדיוק ההיפך. והדוה רשה נכתב על המפגש בפורים בין רב וירא־לבין רבה לקם רבה שהיה לרב הרא" – מסכת מגילה דף ו' עמ' ב'. וכך, בין היתר, "מלקים שרבי "הזיכרון" בכתר לאמהרים "אחי שרבה ורבי ירא בעצם בכתר התרחם האלוה בריעודי מסמס עממים על השלחנות".

מכאן הים שהרא קיבל את ברכת ראשי הר שיבה, כדי לקבל בך אנשים להחדת ישראל ולאהב עליהם את ישראל תו"ל. האחר ביותם אלה אחר מראשי הישיבות היחידים, כי "מן הראי להפריש את הישיבה ממשי". לא הזיכר מרחיקלבת עריכיך. אבל מעניין מה הוא אר עדים בהקשר אם בן הדוה היה כותב ברוח שכ תוב על כמה קטעים מהקראנו.

"זה המחזיק ביד ישראל שמן"

לוח השנה שב מביא אתנו לשבת זכור, ער פורים, הרץ לא נכתב כמה מלים על "שמנונים – בליל תקה לחצרי ישע". אני שומר לעתים נפעם הביצר "שני הינעלים" – יעקב יעקבסר בירן רינעקר פרידמן – ושותפם אריאל לודביג סלבית־אל, אינם כודעים, אינם מתמסמסים, תחת השמש.

כותבים אריאל לודביג ויעקב יעקבוביץ: "יזהר של ארגון "שמנונים" הוא בשיטול בשמשמות. הקו המנחה את פעילות הארגון הוא קיום מצות השרוה בצורה שלימה. כרמב"ם בה לכות מתנות עניים פרק י' הלכה ו' מובא "מצ לה גדולה שאין למעלה ממנה זה השתיך ביד ישראל שמן... והשוקת בו בר והשב וחי עמך, כלומר, וחזק בו עד שלא ייפול ויכשל".

אנשי "שמנונים" מקיימים את רברי הרמב"ם הלכה למעשה. צורת הצרה של "שמנונים" למי שמות הנזקקות היא בניית תוכנית הבראה הב גירה שלב א, איזון כלכלי בחות, שלב ב, הבטחת הקיום בעתיר, שלב ג, סיוע בשעתות בעיות העבר.

ב"ה הצלחנו לשמל, להציל ולשקם בשנה האר חירונה כ־500 משפחות מכל רחבי הארץ, בצורות שונות של שיטול התמיכה, בהיקף של כ־2,500,000 שקל. בנוסף לתמיכות אלו ארגון "שמנונים" עוד למשפחות שנמצאו מתאימות בהלוואות ארוכות טוח כדי לחסל חובות העבר ומתן אפשרות לשתות רוח חיים. היקף ההלוואות שהיעבדו ע"י "שמנונים למשפחות הוא כ־3,000,000 שקל.

ביחד לכל שכל היכולת של הטיפול, העזרה והתמיכה של "שמנונים" בא מכוח התרחמות של עם ישראל באחץ ומחזבה לה.

אשרינו שזכינו לזהות שותפים בעשיית החסד של עם־ישראל בארץ־ישראל".

רק בימים אלה הייתי עד לאחר מהבעני "שמנונים" שרבים ודמתה. אביגדור נ. נתי־ תם בצעירותו מאמו ובבירת אביו אין פרוטה לפרוטה. אביגדור נשא אשה באמצעיו הילים וחמל מקים את ביתו. באין חדים שיסייע לו בימים בעדיו הראשונים או משפחה תומכת, הזל צובר חובות שעברו אותו נפשית. לפני חני שנה נולד לו ילד עם מום בלב ועלות הניתוח בחו"ל כ־70 אלף דולר. חברות הביטוח סרבן מתחמקות והאב במצבו הנפשי לא היה יכול להתעמד אתן. "שמנונים" נכנסה לת־ מונה. נציגיה פתחו במו"מ נמרץ עם חברות הביטוח, ניישו כספים בקרב מכרים, הניתוח ב"ה הצליח ואביגדור נ. חזר אתנה עם ילד בריא, פתח חיים חרשים ללא נטל חובות חמ־ עיק, כמה שמחות שהם תמצית של שכחות ארוכים של עבודה ומסמכים מפרכים. והכל בחתכם. חדה.

"זכור" – "בזכרים רווקא"

בספר החינוך סימן תר"ג, "זכור את אשר עשה לך עמלק", שהמצוה היא בזכרים רווקא, כי להם לעשות המלחמה והקטת החרב לנשים.

והטעם מלהכלין בעל "יערות הבר" נתקשה בדברי החינוך, שהרי מצות עשה רשזירת עמלק היא מצוה בכל עצמה ומצות עשה רוברית עמלק היא מצוה בפני עצמה, ויל"ע שאר מצוה זו רוברית עמלק אינה תלויה כלל בזכרים שהם עושי המלחמה.

ובספר הנחנת מתחזקאים מוכא, כי השב, שאין הנשים מרוכות לשמע את זכור. והטעם מדע אין מכריכין על מצות עשה רוכר את אשר עשה לך עמלק כמצוי המצו־ שים לפי שעל השמיעה אין מכריכים האילו אחשיעה האחרת השלם, מרשמין האוז הקב"ה מעשה ידי מכעיס בים האדם אומרים שירה ובפי הדיים סימן תרפ"ה סימן קמן כ"ט). ובספר חרדים מצוות לא העשה התלויות בארץ־ישראל פ"ב כתב, שבמצות הכרית והאישור השכוחה עליהו לשמן שעמלק בא בכלל שרשי ידיעם של ישראל מן התורה הנן הפי שוות, ולכן יש לוכור זכרון עמלק בכל מצות לא העשה ובכל מצות עשה.

בעניין שיעור שנה בכרית עמלק ושרש מעם בשנה מקיימים מצוה זו כתב בספר "מי ני תרצינא" להגאון ר"י פיק – שעם שחרים בכרית עמלק מעם אחת בשנה, על פי מה שכתוב בגמרא בירמה רף נ"ח עמוד ב': "אין חצות משתכח מן הלב אלא לאחר י"ב חרש". ובעיין זה השיב מרן הב"ל בעל "החם משר" שהוא בצות מתמחן לצאת בפרשת "כי תצא" על תנאי בשעיה של שנה מעשית.

■■■

לאחן ימי פורים ויש שמחה שקיבלו על עצמם קהילות רוחדים ביישובה חלקיהב"ג כ"ח אייר – יום משחרה חשמחה לרמב"ם שמצא פטרוחה מכתב יד של ערא הסופר ומצא בו כל פרשיות פרחחות והחעמות מבהזות. וכתב הרמב"ם "ושמחתי מאד וקיבלתי לעשות יום משתה ושמחה ביום־ומצא כל שנה ושנה והא כ"ח ליהז חי".

י"ח חגת – פורים שקיבלו עליהם אבשי עיר קרי־את.

י"א אב – ביום זה אין אשרים בו תחנן בעיר בבוד. כי בו בבש השלטן סלימן עם טפר נהו את העיר בבוד מידי הפרשים הטלה הפרין מהבאסב, שהפר מאד ליהודים.

כ"ב אלול – פורים לקהילת מטלטשינה שבטורקיה.

ר' מרחשון – פורים אחם באלג'יריה.

ג' כסלו – פורים בעיר אמסטלאב. בי' חקיפר ניקולאי העביר הבוזיה ותיקה מעיה יפ' ראל בשנת תר"ב).

ד' כסלו – יום משחה חשמחה לרשבי מבריה. בי"ד בכסלו תק"ב נעשתה ישיבה לבני ישיבה ולתשבי עיר הקדש מבריה, בשבת קדש באשמדות הבקר. האריב מרשים שך מלחמה ועשה סלולות לתפיל תוסת מבריה הללוחם עמה. ובעשה גם וילך לו חזרה אל ארצו לא נשאר אחר. הלכו או בני־ישראל בשפין השמחה עם רבם הגאון הקדיש רבי חיים אבי לאפיא זצ"ל. ועשי אותו יום משחה חשמחה וקיבלו עליהם רעל פיהם לחיות עשיים את ר' כסלו בכל שנה יום משחה חשמחה.

ט"ו כסלו – יום חזרה לבעל "חיי־אדם" שביגל עם משפחתו בנם. בשנת תקפ"ז אר ליום ט"ו כסלו, "שחזרה חיינה גדולה בחצי שאני רי בה תפלו כמה פתים בחצר הנם בית אחי שלי... והשם יתברך ברחמיו חסדיו חשב לנו הים כקדמן לכפר הפילנו ונשארנו כו לנו בחיים".

י"א בטבת – בעיר לינדנוב מתעברו בו לזכר נם שבעשה להם. (בשאר התבבות העזה לתפילה בבית הכנסת נפרצה ונקבעה כיפה בבית הכנסת "יגזזה רסיסים ולא ניזק אחר מהם".

ל"ב טבת – פורים בעיר מעברו שביגלו היהודים עלידי תושבים בשם פרדכי האמתר ונקרא "פרדכי פורים". בשנת ת"ס ניצלו היהודים במעברו מגזרתי המלינסקי ימ"ש).

י"ן שבט – פורים פרטאה ושורין בו פגילה.

א' אדר – יום משחה חשמחה לבעל תרשמת יום־שב, לבניו ומכרי עד שלשים שבע שה אב"ד קראקא.

כ' אדר א' בק"ק פרנקפורט רשין קבע יום שמחה לזהזהן הנקרא "הרבנתן פורים" על הנס שבעשה להם. (ולמדל פלילות אשר שמו הנוהדים על היהודים יחשבי פרנקפורט. נגד עליהם בידוע בשנת שע"ה. לא אדכו הימים ויעבי העיד הזו את אשר עיזתו היהודים שמו אל המנחה האל הנחלה.")

כ"ן אדר – יום משחה חשמחה ליהודי מנדיס, שכו אודע נם ביפי שלשון התעבר. חשנת רפ"ה. חשית קבע עצום על היהודים ובדוך נם נדרג חמשחה למלך שמחר מאחריי בחיה זו.

וכל זה לפני נבולה 67, לפני הביזות, לפני הקמת המדינות, לפני עוד המדינה לפני הצורות בלשר ולפני ולאחי ולפני... "חלכת בידוע שעשיר שהוא לעקב".

ומתנות לאביונים

וכבר כתב הרמב"ם בסוף הלכות מגילה "מהב לאחים לחברות במתנות אביונים מלחר בות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיה. שאין שם שמחה גדולה אלא לשמח לב עניים ויתומים אלמנות וגרים. שהשמח לב האומללים הללו דומה לשכינה, שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נרצאים".

בשו"ת "משנה הלכות" (חלק ו' סימן קכ"ט) כתב שיש־אנים יש הנהג "מתנות לאביונים עלידי המחאות (צ'קים). ואפילו שהבנק סגר באותה שעה הנם אין לו יהרה בחשכון שבר ושב, מכל־שכים הואיל והצ'ק ניתן להיחשר בהצות בעיניהם של יום השחרים –ודי זה בקיא מתנה בשוה.

ומכאן (יחזקיאלי אחין חיים") כי הנהר של אביון בזמנינו הוא כל מי שאין לו הכנסה קבועה שיכול להתפרנס בה כדי פרנסתו ושרנסת אנשי ביתו, אין לו נכסים מיוחרים בש־ כל שיוכל להסמים לצורך פרנסתו אך מי שבעלי עליו הצאות חיינות, כגון הצאות ראשוניות או שאר הצאות שאין מיוחדות כלל – אלו נקראים אביונים אמתיים. ויקצרים ידי חזקה גם בנתינה לאביון שלא הגיע לגיל בצוות. ומי שנתן שתי מתנות לאיש אחד אביונים, או לאב ובנו הסמוך על שלחנו – יפנם פסקים האחרים שיקבלים בזה ידי חזקה שתי מתנות לשני אביונים.

ובכל מקרה בבר נפסק להלכה שאין מרשקים במצות פורים אלא כל הפשם יד מחנים לו.

schiffe@012.net.il